

ZGODNJA DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na celi poli, in veljá po pošti za celo leto 4 gld. 20 kr., za polleta 2 gld. 20 kr., za četert leta 1 gld. 15 kr. V tiskarnici sprejemana na leto 3 gold. 60 kr., za pol leta 1 gold. 80 kr., za četert leta 90 kr., ako zadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXIII.

V Ljubljani 29. mal. travna 1870.

List 17.

Iz Rima smo dobili pisanje, na katerem so le sami sv. Oče lastno-ročno podpisani, — tedaj iz roke Pija IX. To pisanje je odgovor na tiste darove, ki sta jih bila naša romarja gospoda Potočnik in Kajdiž pretečeni post izročila v roke Njih Svetosti, in je posebno veselo in tolaživno za vse darovavce, kakor zlasti za vse sodelavce, deležnike in prijatle našega cerkvenega lista. Sveti Oče pravijo, da so jim podeljeni darovi zato tako dragi, ker so porok serčnega spoštovanja in ljubezni vsih darovavcev do Njih, in ker pričajo, da je narod enih misel z namestnikom Kristusovim. Tako-le se glasé neprecenljive besede namestnika Kristusovega, preslavnega papeža Pija IX:

Ljubljenim sinovom vrednikom časnika, ki se imenuje „Zgodnja Danica.“

Pius PP. IX.

Dilecti Filii, Salutem et Apostolicam Benedictionem. Stipem a vobis collectam perlibenter excepimus cum uti filialis in Nos obsequii dilectionisque vestrae pignus, tum etiam uti testimonium communis sententiae populi, qui studiis vestris tam belle respondet, et per opem Nobis allatam ostendit, se eadem ac vos veneratione atque amore affici erga Christi Vicarium. Quocirca toto corde vobis, et piis hisce fidelibus largam fidei caritatisque mercedem adpreciamur et copiosa caelestia munera. Eorum vero auspiciem et grati animi Nostri paternaeque benevolentiae pignus Apostolicam Benedictionem universis peramanter impertimus.

Datum Romae apud Sanctum Petrum die 11. Aprilis Anno 1870.

Pontificatus Nostri Anno Vicesimoquarto.

Pius PP. IX.

Majnik.

Še nobenkrat me ni obšla resna želja, da bi bil kdaj pesnik, čeravno se mladi ljudje kaj radi zazibljujejo v take misli. Ne ravno zato, ker pravijo, da so pesniki veči del nesrečni od onega angleškega John Clintona, ki je bojda zbog revščine pod hruško umerl, do onega nemškega, kterege je pegaz tako zdelaval, da je revež naposled znorel; tudi ne zarad kake meržnje do poezije — poštena in prava pesem mi je ljubša, kakor ne vem kaj; beržkone pa zato, ker Bog po navadi človeku ne daja želje po tistem, za kar ga ni vstvaril. Ali zdaj, ko se je spet vernila preljuba spomlad v svoji lepoti in mičnosti in ž njo novo življenje in veselje, ko se je približal naj prijazniši mesec majnik, zdaj pa bi hotel biti pesnik, zdaj bi si želel imeti toliko pesniškega duha, da bi mogel tudi v družih obuditi tiste blage občutke, s kterimi tako blagreno navdaja in napaja ta rajskomili mesec človeško serce. Da pa vendar ne bo le preveč suho, bom pa sem ter tje od družih si kako verstico izposodil.

Ko je že prejšnji mesec zimo pregnal, sneg po večem stopil in led stajal, tičke, ki so nas bili čez zimo

Pij IX Papež.

Ljubljeni sinovi! Pozdrav in apostolski blagoslov. Od vas zbrane darove smo s posebno radostjo sprejeli ko zastavo vaše sinovske ljubezni in spoštovanja do Nas, pa tudi ko spričevanje, da je narod z vami ene misli, ki se tako lepo zlega z vašim prizadevanjem, pa tudi s tim Nam darovanim pomočkom dokazuje, da z vami vred ima enako češenje in ljubezen do Kristusovega Namestnika. Zato vam in unim blagoserčnim vernikom obširno plačilo za tako vero in ljubezen ter obilnih nebeških darov iz celega serca vošimo. V srečno znamenje teh dobrot in ko zastavo hvalečnosti in Svoje očetovske naklonjenosti pa vsim skupaj Apostolski blagoslov s posebno ljubeznijo podelimo.

V Rimu pri sv. Petru 11. mal. travna 1870.

V 24. letu našega papeštva.

Pij IX Papež.

zapustili, spet v naše kraje privabil; ko je tudi pastirja z živino na pašo spravil in sem ter tje že jel lepoticiti naravo s cvetjem in zelenjem: pride za njim majnik in naglo nadaljuje pričeto delo na osnovani podlagi, da zdaj doverši, kar še njegov prednik ni mogel storiti — zlasti po merzlih hribih, ter vso zemljo spremeni v nekaki raj, da:

„Prerojen ves se zdi nam svet
Lepoto rajsko nam odkriva.“

Popusti, dragi čitatelj, tesno zidovje in prepričaj se sam, pojdi na prosto in:

„Poglej, oberni se okrog,
Zelena gora, živ je log,
Povsodi pomladanski cvet,
Vesoljni v svate vabi svet.“

Postoj precej zjutraj nekoliko na vertu, ki je s sadjem obsajen in živim plotom ograjen. O kaka krasota, kolika lepota po tléh in po drevji! Češnje, hruške, jablani so vse v beli, praznji z zelenjem obšiti obleki in plot na okrog je kakor dragocen pisan trak. Čebelice, raznoverstni žužki in pisani metuljčki se preletavajo in zibljejo od cvetke do cvetke; tisuč belih in rudeč-

kastih peresec se vsuje, ko rahli vetrič potegne, dolgo se še v krogu vertijo preden pridejo do tal, in blagodejna vonjava se razprostira po zraku. Kako ljubomilo se v modrem zraku in na vsaki vejici razlega jutranje žvergolenje krilatih pevcev! Pa pojdi še dalje, pojdi po travnikih in glej, kako se zavijajo v sprelepo zeleno s cvetkami čarobno opisano odejo, kako prijetno

„Potok po tali V bistrem zercali
Zemlji šumlja, Solnce igra.“

Sprehajaj se po polji, „kjer njiva zopet zeleni, — nad njó škerjanček žvergoli“ plavajoč v nevidni višini, prepevaje slavne himne Bogu; kjer prijetni vetrič ziblje mlado klasje, da se vidi, kakor da bi valovje na morji pljusvalo. — Kreni še v bližnji gozdič, tam ti je še le pravo življenje in gibanje: tički po drevju, žužki in mravlje po tleh ter druge živalice po germovji tako delajo in škerbljajo, da je res veselje gledati in poslušati. Ozri se kviško in krog sebe ter čudi se lepoti in nežnosti mladega bukovega, lipovega ter raznoverstnega zelenja in cvetja:

„Blaga dišava Vsa se narava
Dije povsod, Smeje nasprot.“

Pa tudi še po pašnikih in pustinjah ti dolgočasno ne more biti. Čednik zopet poskuša na svoj rog, ker se mu je bil že odvadil čez zimo, pastirji se skušajo svirajoči na verbove piščalke in pred taboj se solnce vpira v zaželene tla, da ti kar miglja pred očmi. Ti obstaneš, poslušáš, zreš pred se in milo se ti stori, sam ne veš, zakaj se ti tako persi širijo.

„O kar je življenja po sveti
In kar je na zemlji stvari,
Ko pomlad začenja cveteti
Vse giblje in se veseli.“

Krono tej natorni krasoti je pa postavila še le sv. cerkev s tim, da je posvetila ves ta ljubeznjivi mesec od konca do kraja Devici Mariji, naši preljubi Materi. Komu niso še znane „Šmarnice?“ Vsacemu; če ne, bi jaz dvomil, da je pravi Slovenec. Pa vender naj jih nekoliko omenim, znabiti memogredč še koga zdramim. Sicer pa se je nadjati, da se bodo čedalje bolj povsod obhajale, ter bi ne bilo več tistih duhovnij po časnikih imenovati, ki jih imajo, ker to se samo po sebi razumeva, ampak bolj take, ki se jih še nočejo poprijeti, kadar okolišine dopusté.

Naš sedanji vék, puhlo 19. stoletje, se vé z marsikako stvarjo pobahati, ali žalibog! baha se z rečmi, ki vzbujajo v blazih sercih le stud in žalost. Res, da se širi tudi učenost, da napreduje veda in umetnost; ali res je tudi, da se širi nejevera, da napreduje laž in hudobija. To so precej od kraja sprevidili dobromisleči ljudje in jeli resno premišljevat, kako bi se dalo tej nezgodi v okom priti. Trudili so se in se še trudijo s podukom, z molitvijo in delom, da bi v taki zmešnjavi nedolžne in poštene ohranili na pravi poti, in zopet nazaj pripeljali one, ki so zapustili pot resnice. Tedaj tudi na naši strani smemo na marsikaj ponosni biti. Pa nobena naprava ni tako času primerna, nobena pobožnost tako zdatna in takorekoč nalašč vstvarjena za brezbožni sedanji vek, kakor so šmarnice. To je tudi jako dobro previdil pobožni služabnik Božji oča Lalomija, ki je prvi začel to pobožnost in sicer v Rimu v začetku 19. stoletja. Dobro je vedil, koliko dobrot je že Marija sprosila, da milosti sprejemamo po njenih rokah; znano mu je bilo, da je bil že zdavnaj v vsakem tednu en dan posebej Mariji v čast odločen, namreč vsaka sabota: zakaj bi se pa ta lepa navada, si misli, ne raztegnila na en cel mesec, zakaj bi vsaj enega čisto ne darovali svoji preljubeznjivi Materi, ter praznovali izmed dvanaest vsaj enega iz ljubezni do prečiste Device Marije, ki je med vsemi čistimi naj čistejša, med vsemi

svetimi naj svetejša, ki je mati lepe ljubezni, skrivnostna roža, lilija med ternjem, Devica vsih devic, ktorej so od nekdanj skazovali kristjanje za Bogom naj več čast! En cel mesec tedaj je posvetil ta blagi mož Devici Mariji z molitvijo, premišljevanjem in dobrimi deli. Pa kateri mesec si je zato izvolil? Pač si ni bilo treba dolgo zbirati in premišljevat, kazalo mu je že pobožno serce samo, da ni zato primernišega od majnika. Pervič v tem mescu že tako ni kacega zapovedanega Marijnega praznika, zatorej je bilo nar primerniše, da se le-ta ves daruje Mariji. Razun tega je majnik, kakor smo vidili, naj ljubeznjivši mesec v letu; to je deviški mesec, ki vse lepote in prijetnosti cele narave adamovim otrokom v veselje takorekoč v krasen šopek in venec zedinja. Ravno tako nam kaže sv. cerkev v tem mescu venec nepopisljive lepote, vertec neizrek-ljive krasote in mičnosti, vertec poln naj lepšega cvetličja Marijnih lepotij, čednosti in milosti, kakor letošnje „šmarnice“ precej od kraja tako lepo popisujejo. V družih praznikih se premišljuje ta ali ona posamezna čednost, a v tem mescu gleda ljubeče serce njenih otrok ob enem vse njene čednosti, spregleda takorekoč na enkrat vso njeno nebeško svetlost in lepoto; zdi se, kakor bi vidilo pred seboj odperte vse knjige oznanujoče Marijno slavo, kakor bi slišalo germeti združen glas vsih pridigarjev in častivcev, ki jo že več ko osemnajststo let preslavljajo in častijo; in kakor bi v solnce zerlo vse ginjeno šepče: „Češena si, milosti polna!“ Sej že tako je Marijno češenje med vsemi cerkvenimi opravili to, kar je majnik med družimi mesci. Kako žalostno bi bilo, ko bi cerkev ne imela svoje Matere, svoje kraljice, devic Device: naj lepšega petja bi ne bilo, naj krasniše podobe bi se ne vidile, naj lepše cerkve bi bile prazne in merzle bile tudi serca vernikov.

Otročja ljubezen do Marije tedaj je nagnila sv. služabnika Lalomija, da si je zbral ravno ta mesec, ki daja naj lepšo priložnost: s cveticami in zelenjem kinčati njene oltarje; kajti vedil je, da človek je le človek, in da ima zunanost do njegovega notranjega življenja veliko moč, zato si je izvolil majhino kapelico in jo je celi mesec kinčal z novimi cveticami in tako obudoval in vnemal v sebi in družih ljubezen do Matere Marije. Hitro se je širila ta pobožnost, najpred po Laškem, kjer so kraji veliko gorkejši, tedaj majnik še neizmerno prijetniši, kakor pri nas; širila se je po mestih, kjer so se cerkve tako rekoč spreminjale v zale verte z morjem lučic razsvitljene in z naj lepšimi ogrinjali preprežene; širila se je po deželi, kjer so kar na prostem pobožni priprosti častivci med zelenjem in cvetličjem Mariji oltarčke napravljali in vsak dan pred njo klečé molili in prepevali, da je serca ganilo in mečilo, če bi bile tudi kamnite. Še sedaj se nikjer tako lepo ne obhajajo šmarnice, kakor na Laškem, zlasti v Rimu. Sv. Oče Pij IX jih vsak večer opravljajo z ginljivo pobožnostjo.

Z Laškega so se hitro razširile po Francoskem, Nemškem in po družih deželah, tako da se sedaj obhajajo že po vesoljnem keršanskem svetu z velikim pridom in duhovnim sadom. Povsod jih je cerkev z veseljem sprejela. L. 1815 jih Pij VII niso le dovolili, temuč še odpustke so podelili v posebnem pismu, tako da zadobi vsakdo popolnoma odpustek, ako šmarnice opravlja in stori, kar je sicer potreba v zadobljenju odpustkov, t. j. če vredno opravi spoved in sv. obhajilo in moli v namen sv. cerkve.

Zdaj je čas milosti; ne zamudite ga, Slovenci, ki imate še večí del dobro, neokuženo, nespačeno serce, ki ste vneti za vse dobro in lepo. Zbirajte se vsaki dan zjutraj in zvečer krog svoje naj ljubeznjivše Matere, ozirajte se zaupno na to naj čistejšo, naj bolj dišečo, prekrasno nebeško Cvetico, lilijo nedolžnosti, — njo

častite, njo slavite, njo venčajte s cveticami, njej prepevajte sv. pesmi, zaupno pritecite k njej, ki je vzrok našega veselja, naša sladkost in upanje naše. Suhoparni, za vse lepe občutke odmerli posvetnjaki motijo ljudstvo, odvrtačajo celo še ljubo mladino od cerkve, od altarjev, od svetih opravil ter od Boga in od Nje, ki je „pomoč kristjanov“ in „tolažnica žalostnih;“ toliko bolj je tedaj potreba, da se vsi dobri kristjanje goreče vnemajo za Božjo čast, za Marijino slavo; da ti predraga naša slovenska mladina sama od sebe iščeš duhovnega živeža med drugim tudi pri šmarnicah, v češenji naše Pomočnice v življenji in ob smertni uri. Tedaj k šmarnicam, k šmarnicam! K šmarnicam vse, kar je še dobrega, kar ljubi čednost, kar časti šmarniško Kraljico! Po cerkvah, po kapelichah, po hišah jih opravljajte! Stavite svoji Kraljici altarčke iz cvetic, — vredna jih je, in sad iz tega bode vam prirastel, bode vam ostal za vselej. K.

Credo zavelje kristjanu v sedanjih časih.

(Msgr. Dr. Gaume.)
(Dalje.)

XX. Neovergljive resnice.

1. Naštevali smo do sedaj zgolj resnice, ki jih poterjuje zgodovina; zgodovina, naj so jo pisali kristjanje, ali pa nejeverniki in krivoverci. Povzemimo ob kratkem vse resnice, da bomo potem lažje sklep storili.

Perva zgodovinska resnica je: Pred 18 stoletji je bil ves svet nejeversk ali ajdovsk.

Druge resnica: Dandanes je že po vsem svetu keršanstvo.

Tretja resnica: To spremembo je doprinesel sam, ki se imenuje Jezus iz Nazareta in dvanajst učencev ga je podpiralo v tem.

Četerta resnica: Jezus iz Nazareta je judovskega rodú, je na sramotnem križu umrl.

Peta resnica: Vse je zaničevalo jude in jih še in zaničevalo tacega, ktereга so križali.

Šesta resnica: Že 18 sto let svet časti in moli tega Križanega iz Judeje. Svet ga je častil in molil, ga še sedaj časti in moli, ko vender nihče sveta k temu ne sili in ga tudi z nikakoršnimi zlatimi obljubami, ne z bogastvom, ne z vživanjem k temu češčenju ne napeljuje.

7. Sedma resnica. Samo da bi bili pravi častivci in molivci tega Križanega iz Judeje, je nad enajst milijonov mučnikov vsacega stanú, iz vseh krajev sveta skoz 3 stoletja dalo svoje življenje v najgrozovitnejšem terpljenji. In na tisuče in tisuče jih je posnemalo njih zgled v poznejših stoletjih in posnema ga še sedaj. Ravno tako, da bi njegovi učenci bili, podverže se še dandanes brezštevilna množica mož in žená vseh stanov in narodov terdemu zatajevanju, zapusté starše in dom, popusté svoje premoženje ubogim, in strežejo bolnikom v najnagnusnejših boleznih.

8. Osmá resnica. Češenje tega Križanega iz Judeje je svet popolnoma premenilo, kar se tiče kreposti, prostosti in olike sploh. Spričuje nam to vsak keršanski otrok, ki od Boga, od Božje previdnosti, od človeka, njegovega začetka in njegove nature, njegovega namena in njegovih dolžnosti več vé, kot naj večí nekdanji modrijanje: Sokrat, Platon, Aristotel, Ciceron, Seneka. — Spričuje nam to resnico zadnja in naj slabša keršanska vasica, kjer ima mož več veljave in časti, žena več prostosti, in otrok več varstva, kakor ga je poznal paganski svet. — Spričujejo nam to vse ljudstva v Evropi in Ameriki, ki so iz nekdanjih divjakov ravno po češenji in móljenji tega križanega prvi postali med olikanimi. Spričuje nam to resnico pogled na sedanji svet;

ker povsod najdemo pravo prostost in oliko, kjer koli časté Križanega iz Judeje.

4. Deveta resnica. Vse tiste ljudstva pa, ki še ne poznajo in ne časté Križanega, vse tiste pa so še v temi in neoliki; pri njih je sužnost domá in napredka vsakoršnega pri njih ni. Priče so nam kitajci, judje, turki, arabi, zamorci in avstralske ljudstva. Sploh: brez keršanstva ni napredka, ni olike.

5. Deseta resnica. Vsako tako ljudstvo pa, ki zapusti češenje Križanega iz Judeje, vsako tako s tem tudi zgublja svojo imenitnost, svoje blagostanje, svojo prostost, svojo oliko, — začne zginjati iz zgodovine in se zopet pogrezuje v temo in neimenitnost. Z eno besedo: toliko bolj gre rakovo pot v vsem, kolikor bolj zapušča Križanega.

Vsak bo temu priterdil, naj le vsak pogleda na ljudstva v Aziji in severni Afriki, kjer je poprej lepo bilo razširjeno keršanstvo in ljudstva so bile olikane; — ali to je zginilo s keršanstvom vred in nastopila je nevednost. Spričujejo nam to resnico tudidruge ljudstva, po sedanji Evropi; kjer zapušajo vero Križanega, tam je nered, preganjanje, zmešnjava splošnja in prekucije.

6. Enajsta resnica. Če so mogočni cesarji in kralji skoz stoletja z mečem kervavo preganjali keršanstvo, če je tudi nejeversko modrijanstvo vso zvijačo zgnilo in vse žile napenjalo, če so tudi obrekovavci ves svoj strup vedno razlivali na vero v Križanega: ali — pokončali je niso vsi skupaj ne, skoz 18 stoletij ne, temveč križ se lesketá na vsih višinah po vsem svetu. Derivile so se mogočne vojske po zemlji in razsajale so kervave prekucije in so v prah poderle cesarstva in druge prestole; minulo je to, minulo uno, kar so rodile prejšnje stoletja: ali — Križanega iz Judeje ni z altarja zamogla vreči nobena sila!

To so resnice, zgodovinske resnice, ki jih ni moč tajiti!

(Dalje nasl.)

Romanje v Marijino-Celje.

(Dalje.)

Popisal sem po večem zdaj le en sam mali oddelek velikanskega svetišča. Podajva se, ljubi bravec, zdaj še enkrat k cerkvenemu vходу in pregledujva od tam sprelepi Marijin dom. Cerkev ima do razkrižja gori tri ladije, kterih oboke podpira osmero velikanskih štiriogelnih stebrov. Srednja ladija, veliko širja mimo stranskih, ima skoraj po celi širjavi stole postavljene, tako da se ravno po sredi cerkve ne more hoditi; stranski dve ladiji ste veliko ožje, kakor da bi bile le bolj za hodiša napravljene. Ob stranéh ravno omenjenih ožjih ladij je prislonjeno na vsako stran še po šest kapel z altarji svetnikov in svetnic Benedikta, Tilna, Barbare, presvete Trojice, Jožefa, Antona Padv., Jakoba, Emeriha, kralja Štefana, Katarine, Leopolda in Ladislava. Vsaka teh kapel je vsa zagrajena z umetno skovano železno ograjo; skoz in skoz nad timi kapelami pak se vzdigujejo ob obeh stranéh cerkve stranski kori (empórji), ki dajó ob velikih shodih dobre prostore zlasti takim, ki se radi gnječí odtegnejo in v mirnem prostoru povzdigujejo duha k Bogu! — Obok nad dozdam popisanim oddelkom cerkve in nad stranskimi kóri je razdeljen v razkrižja, je ves ozaljšan s sprelepimi presnimi slikarijami kaj umetno, in sicer tako, da so v vsakem razkrižju po štiri slike. Poleg teh malarij pa je ves obok nakičen še z umetnimi štukaturnim (vzbuknjastim) kinčem v toliki obširnosti, da se na vsem njegovem silno obširnem prostoru dobi komaj toliko gladkega zidu, da bi človek dobil le za dlan prostora. —

Od kapelice milostne Marije D., ktera stoji ravno ob sredi svetišča, se prične razkrižje cerkveno, ki je

kronano z visoko kupljo, ktera je ozaljšana s presno slikanimi podobami čveterih evangelistov, ter deželnih patronov avstrijske, štajarske, ogerske in češke dežele. (Ob stranéh cerkvenega razkrižja ste prizidane tudi še na obe strani zakristije.) Ravno pod kupljo stoji na tri seznje visokem postamentu (podnožji) in stebru marmelnati Marijin kip. Na podnožje njegovo pokladajo romarji voščene darilca, prižigajo pa na njem tudi voščene svečice, katerih je gotovo že na milijone tukaj zgorelo Mariji na čast. In kdo bo štel tudi spokorne solze, ki so tu na tem mestu že tekle? —

Podajva se zdaj, dragi bravec, še v presvetišče k velikemu altarju! Tudi tukaj ima tvoja goreča vedoželjnost dovolj občudovati. L. 1633 je postavila umetna roka ta marmelnati altar, ki je posvečen sv. križu, in obuduje veličanstvo njegovo čutila posebnega občudovanja v srcih ogledovavcev. Ves drugi popis altarja na stran pustivši naj povem le, da križ sam, t. j. steber njegov, je iz ebenovega lesa, ter dar cesarja Karola VI. Podoba (kip) pa je res pravi original. Na razkrižju (ali morebiti bolje reči: na poevnem brunu križu) sloni podoba Boga Očeta, ki umirajočega Sina na križu razpetega tako rekoč derži. Oba ta kipa sta iz čistega srebra in tehtata 600 liber. Tik pod brunom križa je velika, seženj debela, po sredi votla óbla (krogla), podoba sveta obrazujoča. Tudi ta obla je iz srebra. Okno za velikim altarjem — l. 1719 omišljeno — se vjema s celino altarjevo tako, da je vse vidljivo in dela tako rekoč ozádje (dupljino) sv. Križu. V slikani steklenini ti kaže mesto Jeruzalem, ter predočuje ob smerti Izveličarjevi nastajoče merknjenje solnca. —

Da te, ljubi bravec, s popisom cerkve na enkrat preveč ne utrudim, pospremi me zdaj shojenega in trudnega romarja malo ven na zrak, da si poiščeva kaj poživka in si preskerbiva tudi prenočišče. Kaj tacega najti ob časih, ko ni večjih shodov, ni ravno težko; zakaj Marijno Celje je precej obširen terg, ki ima mnogo slovečih in dobrih gostilnic. Midva s tovaršem S — sva se bila vselila v gostilnico pri g. Schön-u, kjer sva našla prav dobre, prijazne in postrežne ljudi, ki pa tudi oziroma na popotnikov denarni stan vejo za pravo mero, kar se marsikje na taci krajih le prerado pogreša. Ko sem tu g. Schön ovo gostilnico hvalilno v misel vzel, sem spolnil s tem tako rekoč le svojo dolžnost, in jo tudi popotnim romarjem sploh priporočujem. —

Zgodovina Marija-celjske božje poti seže v l. 1157 nazaj. Zamogel bi pisati o nji in njenem razvitku obširne bukve; pa to ni moj namen. Kaj malega naj pa vender le še povem. Oton, redni opat zavoda št.-lamperškega, ves goreč za razširjenje sv. vere svojih daleč na okrog raztresenih samostanskih podložnikov, sklenil je bil nekatere svojih naj iskrenejših redovnih bratov razpostaviti po daljnih goratih krajih, da bi ondi bivajočim gorjancem oznanovali nauke večnih resnic. In je prišlo petero duhovnikov v planinske kraje Aflenske okolice. Ker pa jim je bilo zakotje proti avstrijski meji preveč odročno, so sklenili med saboj za današnja Marija-celjsko okolico enega izmed sebe kot posebnega duhovnika odločiti. Prišel je ta goreči oznanovavec besede Božje, kakor ustno izročilo pravi, ravno sv. Tomaža dan l. 1157 (letna številka je zanesljivo gotova) v dandanašnje Marijno Celje. Ubožni ondotni stanovniki stesali so mu revno leseno kočo, ki mu je služila ob enem za stanovanje in cerkvico. Med malimi rečmi, ki jih je imel siromašni duhovnik v posestvu, mu pač ni bila nobena ljubša kot njegova iz lipovega lesa zrezljana podoba Marije Device, ktero so on in malo kerdelce verne čede s posebnim spoštovanjem in zaupanjem častili. Ker je samotarec živel z Marijnim kipom vred

skupaj prav ko pušavnik pod eno streho, je jelo ljudstvo imenovati omenjeni kip: „Marija v celici.“

(Dalje nasl.)

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. Razstava cerkvenih oblačil in opráv, ki jih je bratovšina presv. Rešnjega Telesa revnim cerkvam ljubljanske škofije letos namenila, se začne 1. majnika, terpi do 8. ravno tega mesca. Vidile se bodo razstavljenе reči v velikem parlatoriji častitih gosp. Ursulinaric vsaki dan od 9 dopoldne pa do 6 popoldan. O ti priliki se bodo pobirali tudi mili darovi za revne cerkve. Ta naprava je vredna prav posebnega ozira, ker izdeluje cerkvene oprave v cerkvenem duhu, lepo in umetno, in ubožne cerkve z njimi obdaruje zastonj; budi se ob enem pravi kus, razširja se cerkvena umetnost: naj torej vredništvo smé željo izreči, da bi nihče ne zamudil ogledati te razstave, komur je kolikaj mar za napredek in cerkveno reč.

Kazatelé slovanšti (slovanski pridigarji v češkem jeziku). Četerti in peti sošitek pervega zvezka obsegata cerkvene govore do vnebohoda Gospodovega, največ njih je iz Poljaka Skarga in Slovenca Slomška. Iz tega je očitno, v koliki časti so Slomškove pridige tudi pri bratih Čehih, kteri gotovo o taki reči vedó dobro soditi. — (Predplača se jemlje na celi letnik: 6 gl. za 12 sošitkov. Napis: Kněhkupectvo p. B. Stybla v Pragi.)

Das ökumenische Concil, I zvez. 10. sošitek obsega zraven družih podučilnih spisov členek o izvorniku florenškega cerkvenega zbora, ki se sedanji čas tolikrat imenuje; — zapisnik vsih kardinalov, patrijarhov in družih očetov, ki so bili pričujoči o začetji vesoljnega zbora 8. grud. 1869; — pojasnjenja nekterih nemških škofov zastran sedanjega gibanja itd. — O spisih v „Allgemeinerici“ pravi mogunški škof pl. Ketteler v ravno tem zvezku: „Členki v „Allg. Ztg.“ se morajo enkrat pozneje v vsi svoji zaverženi neresničnosti razodeti. Potem bodo novo cenitno kazalo, kako obširno zoper katoliško Cerkev vdeluje krivica tistih stranjarjev (parteimänner), ki se tako radi skazujejo z videzom višje olike.“

Srednje šole. „Tagblatt“ je nekako prav slišal, da so tukajšne „mittelschulen“ stórule „den löblichen (!!) beschlus“: to leto učencev k procesijam ne več morati. Res jih sv. Marka dan iz srednjih šol ni bilo; bili so le učenčki iz mestne in normalne šole, kteri imajo tudi svojo šolsko mašo, da se po tem takem spolnuje beseda sv. pisma: „Iz ust malih si pripravil si hvalo, o Gospod!“

Kako je to, da dijaki iz srednjih šol še sedaj ob delavnikih k sv. maši ne hodijo, tega prav izvediti nismo mogli. Govorilo se je, da zahtevajo to učiteljstva po svojih ravnateljih g. Smoleju in g. Šraju. Iz gotovega vira le vémo, da je prečastitljivo knezoškofijstvo, v tej reči vradno poprašano, velelo dostojno, naj se spolnuje doslej na gimnaziji naukazani red. Da se šolsko vodstvo temu ni udalo, je viditi iz tega, da učencev letos ni pustilo k procesiji. Naj novejši ukaz to reč zročuje v razsodbo dežel. šolsk. svetu. Čudimo se, dokler ni tedaj pravno razsojena, kako, po kterem pravilu se je smela šolska maša itd. ustaviti? Ima li ravnatelj sam, ali z učiteljstvom svojim to pravico? In ako ne, — kak zgled je to? Kakošen pomen ima temeljna postava, da verstvo in verske vaje oskerbuje cerkev? Je nar ravnatelj ali učiteljstvo tista cerkev? —

Kar pomnijo ljudje, so učenci navadne cerkvene obhajanja zverševali, celo v viharnem letu 1848. Povedati moramo, da si take samolastne prenapredbe nismo bili v svesti od učiteljev in gg. ravnateljjev, od kterih bi si človek mogel misliti, da našo deželo in narod slovenski poznata. — Deržava naša je ravno sedanji čas

v tolikih stiskah in zadregah; čemu ji napravljati po tej poti še novih! — Da se je užalilo po tem djanji šolski mladini, smo sem ter tje vidili in slišali, kako pa mora žaliti to katoliške starše po deželi, kateri so že sedaj vsi v skerbeh pošiljali svoje sinove v mesto, in ravno te dni smo zvedili, da že naj višji gorjanci govoré, kako nekak zopercerkveni duh veje po šolah.

Izvestja šolske kažejo, da je po srednjih šolah, vzlasti po gimnaziji, od leta do leta manj učencev; nova postava vojaška jih pobira vseskozi, tudi prav dobre; more li táko cerkvi nasprotno ravnanje mikati verne katoliške starše pošiljati sinove v više šole? Pravijo, da so že zdaj po nekterih razredih mnoge prazne klopi; ali se ne utegne pripetiti, da bode ravno vsled tega mógel marsikteri profesor drugamo iti razširjevat svojo oliko iz nove maloverne dobe? In ali se ne godi morebiti po tem krivica narodu slovenskemu, da se od šole odverne marsiktera bistra glavica, ki bi pozneje lahko delala v prid svojim rojakom, in da se nam nudijo le še tuji v pomembnih službah? Brati je, da se je poslednji čas plača zvišala profesorjem po srednjih šolah, kar jim radi privošimo; ali pa bo iz tega kdo sklepal, da zato zdaj tudi učiteljem ni treba več Boga prositi in moliti? Zdi se nam, da marsikteri gospodje, ki se zoper molitev upirajo, ali pa njih otroci utegnejo še kruha stradati in ga pri tistih prositi, ki jim je ljuba tudi molitev, — ne le kruh. Kako pridno molijo doma starši zraven vsega težkega dela; zakaj ne bi k molitvam vodili učitelji njihovih sinov, ki so učenci v mestu?

Prava olika je, da se soglasno uri um in serce ter volja nagiba k dobrim djanjem, ktere naposled določijo človeku večno srečno ali nesrečno osodo. Največ pomaga k temu dobra navada z mladega. Čas, ki se Bogu daruje, pač ni zgubljen. In kje se trudi duh in telo bolj, za procesijo, ali pa v šoli po 3—4 urnem sedenji in učenji? — Nočemo reči, da je bilo vdeleževanje šolske mladine o takih prilikah brez izjemka vselej in povsod hvalno ali popolnoma; ali prašamo vendar, ktero človeško početje pa je popolnoma in brez vse graje? Ko bi se gledalo na vsaktere pomanjkljivosti in nerodnosti, tudi na marsiktere, ki tičejo učitelje: ali bi ne bile že vse šole zdavnej zaperte? —

Ako Gospod hiše ne zida, delajo zidarji zastonj; ako Gospod mesta ne varuje, čujejo varhi zastonj. Kaj pa, če še varhi ne čujejo in zidarji ne zidajo?!

To resnico naj bi pomnili vsi vzlasti sedanji čas, ko se skoro vse razdira; posebno imajo vzrok to prevdarjati učitelji in gojitelji, kateri gotovo želijo mladini dobrega duha, ako so res gojitelji. Bog pa dá dobrega duha tem, ki ga prosijo.

Reč ta je velikega pomena. Mar mora biti vzlasti keršanskim staršem, varhom, podpornikom, sploh prijateljem šolske mladine. Govoriti o njej bode prilika še v prihodnje. Želimo iz serca, da bi se skoraj rešila učencem in učiteljem v duhovni prid in blagor!

Z Dolenskega. Sv. misijon. (Dalje.) Kaj pa, — ali spoved ni „tortura“, teza: exore tuo te judico, pravi marsikdo? Res, spoved ni „tortura“, tudi biti ne smé, ali vender mora biti spoved, ne pa samo leno, poveršno imenovanje le nekterih pogreškov, pa zamolčanje hujskih grehov. Tedaj le nikar po verhu, kakor bi se seršenov bal; in vidil boš dostikrat, kako število, kaka gnjiloba — abominaciones pessimae — tiči pod nedolžno besedico „včasih.“ Ne šteje, koliko spovedi se opravi, ampak kako so opravljene. (Si poenitentes tantummodo exe orum ore judicabis, Deus judicabit te ex negligentia tua; nam „par erit poena et magistro et discipulo.“ Hieronim.

Zraven tega poglavitnega dela sv. misijona: očiče-

vanja vestí, je tudi družih pobožnost dosti in vedno druga drugi sledi. Od 4. ure zjutraj do 10. je vsake pol ure sv. maša; z orglami in petjem ob 6 in ob 10; z blagoslovom le zjutraj. Sv. rožnikranec se moli ravno pred 10. mašo in spet popoldne pred tretjim govorom in potem litanije M. Božje. Tako gré dan za dnevom. — Ginljivo je posebno zvečer nekoliko v mraku zvočenje za spreobrnjenje grešnikov. Priporoča se, da vsaki gospodar s svojo družino poklekne, ter odmoli 5 očenašev in češenamarij za spreobrnjenje grešnikov; v cerkvi jih moli kateri duhovnikov. K sv. obhajilu gredó večí del po dvakrat: po stanovski spovedi in potem za duše v vicah ali zadnji dan. Ker takrat, se vé, da ni mogoče vseh še enkrat spovedovati, ampak le, kateri bi bili kaj pozabili, je zadosti, da so odpustkov deležni, če le vsaki zadobi privoljenje spovednikovo ali sicer gosp. fajmoštra.

Da ne bo nikdo faranov pozabljen, je proti koncu misijona tudi spomin za tiste, ki jih ni več na tem svetu; namreč govor, sv. maša in druge molitve po ranjcih mertvih v cerkvi in na pokopališu. Ker se jim daruje tudi veliko svetih obhajil, postane in je sv. misijon resnično čas milosti božje za žive in za mertve. — Med govori in obredi sv. misijona je gotovo najginjivši govor od presv. Rešnj. Telesa in prošnja za odpušenje nevrednih obhajil in zavolj pregrešenja in onečastovanja tega presv. Zakramenta. Sv. Reš. Telo se takrat pred pridigo izpostavi. Proti koncu govora pridejo vsi mašniki z gorečimi svečami k altarju; prižgane so sveče po vsem altarji; ginjliva prošnja govornika za odpušenje toliko nevrednih obhajil, pregreškov in onečastovanj presv. Zakramenta — to je res pogled in trenutek, kakoršnega mora človek le sam priča biti, — oko menda ne ostane suho. Blagoslov, kateri se poslednjič deli, se gotovo nikolj tako ginjeno ne prejme, kot takrat. (Naj se zato sveče že pred preskerbé za duhovnike; sitno bi bilo jih še le takrat vkup znašati, ali ko bi jih še celo ne bilo dobiti. Navadno se k povzdigi slovesnosti napravi nalašč za tisti dan okolj presv. Reš. Telesa trivogelnik ali podolgovati obok — po primeri altarja — ter se s svečami natakne.)

Tako se približuje marsikterim le prehitro zadnji dan, konec sv. misijona. Za zadnji dan naj bo pripravljen misijonski križ. Postavi naj se lepo okinčan kje pred duhovsko hišo ali sicer na primeren kraj. Tam se najpred blagosloví, in potem se v slovesnem spovedu nese pred cerkev ali v cerkev, kjer se vstanovi. Nato je počesevanje sv. Križa, zeló tako kakor veliki petek. Kar kraj za sv. misijonski križ tiče, ga imajo nekteri rajši zunaj pri cerkvi, drugi v cerkvi. Oboje ima svojo dobro stran; tedaj bodi tu ali tam, kakor je ravno prilika in komu ljubše. Obdarovan pa je sv. misijonski križ z obilnimi odpustki in molitve se pred njim veliko stori; zato bodi tudi čeden in spodoben. Navadno je misijonski križ brez podobe Križanega; smé pa tudi s podobo biti. Naredi naj se za vedni spomin napis leta in dnevov, v katerih se je sv. misijon obhajal. Prav je, če se napiše tudi kak drugi iskren izrek n. pr.: „Reši svojo dušo.“ „Kdor bo do konca stanoviten . . .“ itd. (Stane lahko misijonski križ veliko; dá se pa tudi prav za malo ceno napraviti. Posebno če je v cerkvi, je lahko iz mehkega lesa, 8—10 palcev širok, černo pobarvan in z zlatimi okrajki ali lašticami okrog, in napis z zlatimi čerkami, ne stane čez 6—7 gl. in bo vsako cerkev kinčal. Opomnim, da naj se vse to pred misijonom napravi, ker zavolj nezanesljivosti rokodelcev se sicer pride lahko v veliko zadrego. Da se pred misijonskim križem veliko in goreče molitve stori, ni čudo; ker misijonski križ je in ostane — razum tega, da je kristijanu znamenje odrešenja — naj boljši spomin presrečnega časa, o

kterem se je grešnik predramil, ter nastopil pot izveličanja. Zato pred njim poklekujejo, zdaj, da o misijonu storjene sklepe ponavljajo ter se okrepčavajo za prihodnje duhovno vojskovanje, — zdaj tudi zavolj obilnih odpustkov. Je pa sv. misijonski križ z naslednimi odpustki obdarovan: 1) Popolni odpustek en dan mesca grudna — ki si ga kdo izvoli — če človek vsaki mesec čez leto moli saj trikrat po tri očenaše in češenamarije s čast bodi Bogu Očetu . . . skesano in pobožno k časti trem uram, ktere je Zveličar umirajoč na križu visel. Dalje se zadobi popolni odpustek na dan obletnice postavljenja in vstanovljenja misijonskega križa; če je pa to se zgodilo v delavnik, so odpustki prvo nedeljo po tem dnevu. In zadnjič se zadobijo popolni odpustki tudi na dan najdenja in povikšanja sv. Križa spomladi in jeseni. K zadobljenju teh odpustkov, se vé, je treba sv. zakramente vredno prejeti in po namenu papeževem moliti. 2) Se zadobijo pa tudi mnogokrat nepopolni odpustki, in sicer za 100 dni, kolikorkrat kdo sv. Križ obiše in počasti. Za 5 let pa le enkrat na dan, kdor pred misijonskim križem pobožno in skesano moli 3 očenaše in češenamarije s čast bodi Bogu Očetu . . . k časti 3 prebritkih ur, o kterih je Kristus umirajoč na križu visel. S temi odpustki so obdarovani misijonski križi, ktere misijonarji iz reda Jezusove družbe blagoslové. Glej, kristjan! ne le naj lepši spomin, ampak tudi naj obilniši duhovni prid in dobiček sv. misijona za vse prihodnje čase.

Po vstanovljenem misijonskem križu se v cerkvi blagoslavljajo molki (z odpustki sv. Brigite), križci in svetinje (s popolnoma odpustki za smertno uro). Gotovo spet velika duhovna dobrotá za vernega kristjana! V življenji, pri moči in zdravji se znabiti marsikdo za to ne meni veliko, tudi celó kteri zasmehovaje prezira; ali o smertni uri je vsa druga. — Po vsem tem je sklepni govor: Kratko ponovljenje misijonskih podukov; priporočevanje pripomočkov za kerščansko življenje: molitve, pogostnega sv. obhajila itd., stanovitosti, brez ktere ni zveličanja. Poslednjič je ponovljenje kerstne obljuje. Tu mora tudi mlačnega in zanikarneža pretresti, ko na prašanje misijonskega govornika: „Se odpoveste hudiču in njegovim delom? svetu in njegovi zapeljivosti? sami sebi in svoji poželjivosti?“ vsa cerkev enoglasno in gromovito odgovarja: „Se odpovemo.“ Berž potem Kristus blagoslavlja te storjene sklepe in obljuje s svojim presv. Reš. Telesom ter tako rekoč sv. misijon sam sklene z blagoslovljenjem, ktere ga je bil po svojih namestnikih s podukom začel. Ljudstvo se mirno s tiho zadovoljnostjo razide, ter svojega veselja, ktere ga zdaj v sercu nosi in se mu na obrazu lahko bere, ne išče po kerčmah, kakor se le prerado in prepogosto godi pri drugem cerkovanji, ali navadnih božjih potah. Res, obnašanje in zadržanje vernega ljudstva od začetka do skončanja misijona kaže, da sv. misijon spozna za čas milosti božje, za dneve izveličanja; le slepec ali hudobnež bi zamogel to pregledati ali tajiti. (Konec nasl.)

Iz Rima. Veliki čertertek. Cerkvene opravila so te dni v Rimu sosebno veličastne. Pričujočnost toliko škofov, veliko število papeževih domačih duhovnov in njih navadnega spremstva, velika množica papeževih pevcev — vse te skupaj je kaj veličastno viditi.

Toliko višji duhovščine skupaj na tako neizrečeno velikem prostoru v baziliki sv. Petra — to je kaj posebnega, neznanega, čudopolnega. In zraven slišati soglasno petje več ko sto pevcev — to je kaj nebeškega.

Veliki čertertek so prišli sv. Oče (po sv. maši, ki jo je sred vsimi pričujočimi očeti cerkv. zbora na papeževem oltarju bral kardinal Amat) o poli enajstih iz svoje dvorane v baziliko sv. Petra, so molili nekoliko v kapeli presv. Rešnjega telesa, ter so vzeli sv. Rešnje

telo v roke in so ga nesli v nasprotno kapelo kora, v kteri navadno korarji brevir molijo in pojejo, kjer je bilo že vse pripravljeno za Božji grob. Ves oltar kora je bil prevlečen z dražimi zagrinjali in tapeti, z brezštevlnimi svečami obdan, sredi kterih je bila postavljena drago z biseri okinčana skrinjica. Vanjo so sveti Oče položili sv. Rešnje telo ter jo zaperli. Tako naredé v Rimu in na Laškem sploh Božji grob, ter svetega Reš. Telesa ni viditi, kakor pri nas v naših krajih.

Sli so pred njimi vsi, ki so prišteti k papeževi družini, kardinali, njih kamerniki, kapelani — in za njimi vsi pričujoči očetje vesoljnega zbora.

Potem ko so položili v Božji grob sv. Rešnje telo, so jih nesli po stopnjicah, ki peljejo iz preddvora bazilike v „loggio“, to je na veliko sobano nad cerkvenim preddvorom, iz ktere derži pomolje (balkon) nad preveliki prostor sv. Petra (piazza di S. Pietro). Od tam se spregleda ves ta prostor, ki je 172 seznjev dolg in blizo sto seznjev širok. Tu je bila glava pri glavi, kočija pri kočiji, znabiti okoli sto tisoč ljudi pričujočih. Z balkona doli, to je, z majhnega mostovža so tedaj sv. oče svoj blagoslov vesoljnemu svetu podelili, da bi Bog znotranji in zunanji mir podelil vsemu svetu. Vse potihne, vse je na kolenuh — in sv. Oče z močnim glasom, da se more po vsem prostoru slišati, izrečejo svoj: „Benedicat vos omnipotens Deus Pater et Filius et Spiritus Sanctus“. In večni Gospod se na prošnjo svojega namestnika oberne na revni človeški rod, ter se vsmili zavoljo pravičnih tudi grešnikov, jim pot k pokori kaže, omeči njih terde serca, in jih k dobremu opominja. Vsa zemlja se veseli vselej tega blagoslova, ki ji prinese rodovitnost; vse ljudstva se ga veselé, ker Bog jim pri vsih njih hudobijah prizanaša o pogledu na tega svetega starčka, ki jih blagoslavlja v njegovem imenu.

Ta blagoslov, dan in podeljen vesoljnemu svetu, je kaj posebnega. Tisuč očes je, bi djal nehoté, napoljnjenih s solzami. Neka posebna moč je v tem blagoslovu, da vse pričujoče gine. Vsaki nazočih, ki so med njimi iz vsih delov sveta, ima pred očmi svoje stariše, brate, sestre, znance, prijatle, in želi, da bi vsi deležni bili blagoslova sv. Očeta. Tudi dušam v vicah ga želé mnogi pričujočih prilastiti. Kaj tacega, o bralec, ne vidiš nikjer, to je prelepo, preveličastno. Tu ste edinost keršanske cerkve in bratovska ljubezen kaj lepo predstavljene.

Po tem ko so sv. Oče sv. blagoslov podelili, je donelo iz tisuč in tisuč ust od tisučernih in tisučernih jezikov enoglasno: „Bog živi Pija IX, našega papeža in našega kralja.“ — Odmevalo je med oboki stebrovja (kolonad), ki obdaja prostor sv. Petra, da je bilo kaj.

Na to so se podali sv. oče nazaj v baziliko ter so noge umivali 13 ptujim duhovnom. Vse se je terlo vidit to slovesnost, ko se oče vsega katoliškega keršanstva poniža ter revnim duhovnom noge umiva; vsaki bi si želel biti na mestu unih srečnih duhovnov, kteri vse svoje žive dni pozabili ne bodo tolikošne milosti, tolikošne sreče.

Ko je to minulo, so zopet sv. Očeta na prestolu nesli v preveliko sobano, ki je nad preddvorom bazilike, kjer je bila napravljena miza s kosilom, pri kterem so sv. Oče sami stregli omenjenim svojim učencem. Ginljivo je gledati, kako se sv. Oče s svojimi ljubljenci po domače pogovarjajo in jim s predobrimi jedili strežejo.

Dobijo k zadnjemu ti duhovni še vsaki svoj spomin od sv. Očeta, da si ga hranijo svoje žive dni, in se zveselijo te srečne ure, kadar koli ga pogledajo.

Ta dan na večer so pridige od Kristusovega terpljenja po vsih imenitnijih cerkvah, po Rimu, ter se

brežštevilno poslušavcev shaja tu in tam te govore poslušat, in zraven Božje grobe obiskovat.

V zadnji seji, ki so jo očetje imeli v začetku velikega tedna, so doveršili glasovanje zastran predlog v verskih zadevah. Ni ga bilo nobenega nasprotnega glasú slišati; vsi očetje so bili zedinjeni v svojih mislih, ter se bodo lahko dotični dekreti razglasili v tretji seji, ki bode menda belo nedeljo.

Enako se bodo tudi brez dvoma zedinili v vsih drugih rečéh, ktere imajo še pretresati in konec zbora bode pričal, da edinost v cerkvi naši in med škofi je še zmerom tista, ki je bila in bo vselej znamenje, ki ga ima le ona, ki ga pa v drugih cerkvah in družbah zastonj iščeš. — Umerl je izmed zbornih očetov kardinal Gonnelli. R. I. P.

Iz Rima. Veliki teden. V sredo, četrtek in petek popoldne imajo zbrani očetje vesoljnega zbora s svetim Očetom in z njih asistenti juternice in zahvalnice.

Kaj tacega se ne dá popisovati, le viditi in slišati se mora.

Toliko sto in sto škofov okoli sv. Očeta, ki zdaj z Davidovimi psalmi hvalijo Boga, ga na pomoč kličejo, ga spominjajo njegovih večnih obljub; zdaj zopet žalujejo z Jeremijevo žalostno pesmijo zavoljo zapuščenja, v katerem se najde grešno ljudstvo, ki išče Odrešenikove pomoči, in k zadnjemu pa z veselimi psalmi zahvaljujejo Gospoda za prejete dobrote, — te in enake reči viditi, je kaj posebnega, kar se letos ne vidi nikjer drugej. Katoličan se more živo postaviti z duhom nazaj v tiste čase, ko je človeški rod zdihoval pod težkim jarmom pregrehe, ktereга otresti ni mogel z lastno močjo. Živa postane želja po Odrešeniku, in pri spominu, da ga že imamo, da vživamo že njegovo odrešenje, da vživamo njega samega, se obtoženi duh osope, oddihne, ter se povzdiguje v hvalnicah k trojedinemu Bogu, ki je dobrotljivo tako modro in dobrotno doveršil odrešenje in zveličanje človeške duše.

Očetje sedé molijo le na tihem, in berejo le vmesne berila prerokovanj in evangelijev na glas; petje pa opravljajo papeževi pevci, kterih število je v tih dnevih popolno.

Že psalme slišati je kaj lepo, sosebno vzvišen je Davidov psalm „Miserere“ po glasovit složbi znamenitega Palestrina. Ta glasba je čudovito zložena, in mislil bi si človek, kadar glasovi krasni, močni tih pevcev združeni doné in germé med oboki visoke kuplje, da bodo kupljo prederli, tako močnejši raste šum. Glasovi se zbirajo pri besedah „Miserere mei Deus“ v močni akord, ta akord kakor strašna moč se povzdiguje močnejši in močnejši ter se spreminja v sorodne akorde in se sklene v sprepleti končni akord, kteri je čez vse močan, in ta — ravno ta, se nam zdi, je namenjen, da predere oblake ter Boga opomni, da „secundum magnam misericordiam Tuam“ naj se usmili nas ubozih grešnikov. In tako šumijo iz več ko sto umetnih ust naprej in naprej glasovi in akordi kakor dereča voda, kakor viharja vetrovi, kakor grom, ki se dervi po časi naprej, dokler se ne konča v strašnem tresku; kmalo milo prosijo glasovi, in zopet tarnajo glasno in tirjajo glasno in tožijo skoraj jokaje zavoljo človeške slabosti, in se strinjajo poslednjič v sladkem veselem soglasju zavoljo usmiljenja božjega, dokler ne prestanejo v mirnem zaupanju v Odrešenika v polnem akordu, ki počasi se razlegaje po velikanski baziliki se zgubi in potihne, ker je počitek našel, in mir pred prestolom Najusmiljenjšega in Najdobrotljivejšega.

Ljudstvo pa brezštevilno vsih stanov, vsake starosti, je tiho in poslušna, da se ne gane, da skoraj ne sope. Z občutki serca sledi petje, in zdaj mraznica truplo

spreleta in pretresa pri močnem veršenju in germenju združenih glasov, zdaj zopet so tako omečene serca, da je veliko jih viditi, ki solze točijo pri takošnem čudopolno ubranem petju.

Dolgo še po tem, ko je vse minulo, človek ne vé, ali je na zemlji, ali v nebesih, in nerad gre domu, raji bi ostal za vselej med tako družbo, in vžival tako glasje. Kaj še le bo v nebesih, ki ne bo nobenega razpertja, nobene nevolje, kjer bo vse bivanje izvoljenih združeno, podobno večni neizrečeno lepo ubrani godbi, ki bode vse duše združevala v enem akordu: Svet, svet, svet je Gospod nebeskih trum!...

Pravi in poglobitni občutek pa, ki ga kerščanski poslušavec s tega svetega kraja seboj domú nese, je vendar le — žalost zavoljo greha, terdni sklepi ne več grešiti, zaupanje na Odrešenika in odločenje od pregrešnega sveta.

„Asperges me Domine hyssopo, et mundabor: Lavabis me et super nivem dealbabor (Pokropi me, o Gospod! s hisopom, in bom očiščen: operi me, in nad sneg bom bel), te besede neprenehoma ponavlja jezik z neizrečeno terdnim zaupanjem, in besede: „Cor mundum crea in me Deus, et spiritum rectum innova in visceribus meis“ (Stvari, o Bog! čisto serce v meni, in pravega duha obnovi v mojem oserčji) — doné po ušesih, in serce jih sili pri vsacem udarku na kviško proti Bogu; in verstice: „Sacrificium Deo spiritus contribulatus, cor contritum et humiliatum Deus non despicies“ (Dar Bogú je skesani duh; potertega in ponižanega serca ne boš zaničeval, o Bog!) izrekvajo ustnice ter jih hočejo ponavljati sleherni trenutek življenja prav do zadnjega zdihljeja.

Viditi je pa ravno to na obrazu pri vsacem izmed sto tisučerih, ki se tako rekoč valé v veliki gnječi po ozkih ulicah rimskega mesta in obiskujejo Božje grobe po stoterih cerkvah in prelepah bazilikah.

Tu so viditi možje in žene, ki zamišljeni klečé na marmeljnatih tléh, zamaknjeni v presv. Rešnje Telo, ki je sicer blizo, toda povsod zaperto in nevidno v skrinjici med neštevilnimi prižganimi svečami. Viditi, brati so jim z obraza terdni sklepi poboljšanja, ki so v njih serca zapisani z gorečimi čerkami milosti (gnade): Tunc acceptabis (Domine) sacrificium iustitiae, oblationes (vitae sanctae) et holocausta (innocentiae) tunc imponent super altare tuum vitulos (peccata radicitus expuncta et conscientiam penitus emendatam). (Takrat boš sprejel dar pravičnosti — daritve svetega življenja — in klavščine — zatajevanja —; takrat bodo pokladali na tvoj darilnik junce — (grehe do čistega izkorenjene in popolnoma poboljšano vest).

V Adrijanopolnu, 7. aprila 1870. Te dni je prišlo veliko Avstrijancev na Turško, ker bojo tukaj železnico delali. Med njimi je tudi nekaj Kranjcev in Štajercev. Prišel je tudi brat mariborskega mil. škofa, tesarski mojster, prav dober gospod. Rekel mi je, da bo tukaj na železnici delo prevzél. Sedaj bo po gojzdih lés pregledal, potem — je rekel — pojde nazaj in bo po Kranjskem in Štajerskem nabral delavcev in jih sem pripeljal. Da bi le kaj dobrih pripeljal, kteri bojo tudi našemu misijonu koristili, nasproti pa bi „loši“ in hudobni škodovali, kakoršnih nas Bog vari! Pa mislim, da mojster se bo že potrudil, da kakih pijancev ne bo pripeljal, ker je gospod sam prav dober in čednega obnašanja. Ko bi takih kej več pripeljal, kakor je on, imam upanje, da bo Bulgarija veliko popred katoliška postala, ker lepo zadržanje tukaj neizrečeno pomaga, in še turk take katolike spoštuje.

Naj še omenim, da nam je naša kapelica čisto premajhna postala in nam je sadaj neizrečeno potreba cer-

kve, za katero se že sedem lét trudimo. Turci imajo svoje džamije (mošeje, medžide), judje svoje sinagoge, greki in moskali (Rusi) svoje cerkve; mi smo do sada naj zadnji s cerkvijo, s šolo pa prvi. Zato bi dobro storili dobrotniki, kateri bi pomagali, da bi tudi naša cerkev kaj kmali postala in bila prva, ker to bo močen steber katoliške Cerkve tukaj v Adrijanopelnu, kterege se bojé greci in moskali.

Tožba z Greci in Bulgarji katoliškimi, kar sem zadnjič pisal, še zdaj ni doveršena.

Br. Frančišk Cerar.

Pristavek. Priporočeno bodi čast. gg. duhovnom, od koder koli kateri delavci na Turško pojdejo, naj bi jih podučili, jim priporočili in jih prosili, da naj se tam prav čedno in spodbudno obnašajo, radi v katoliško kapelo molit hodijo ter tako svojim bratom Bulgarom lepe zglede dajejo, da jim tudi s tim pot v sv. katoliško cerkev gladijo in pripravljajo. Dobro bi storili taki delavci, da se zapišejo v bratovšino ss. Cirila in Metoda ter bi tudi z molitvijo pripomogli k spreobračanju Bulgarov. Naj se spomnijo taki delavci, da oni zamorejo imeti zasluženje misijonarjev in aposteljnov, ako se bodo čedno obnašali, dobre zglede dajali svojim tovaršem in bulgarskemu narodu. Jaz sem imel že priliko govoriti z Bulgari na svojem popotvanji po Jutrovem; njih beseda je milo-lepa in tako podobna slovenski, da se Slovenci precej lahko razumevamo z njimi. Naj dopovedujejo bratom Bulgarom, kako lepa je Božja služba v naši katoliški deželi po Slovenskem, kakošne zale so cerkve, kako je o Božiču, o veliki noči, o sv. Rešnjem Telesu, v mescu majniku itd. Kjer se gg. duhovnim pastirjem vredno zdi, ter védo, da se več delavcev v Bulgarijo napravlja, bi utegnili take nauke dati tudi očitno v cerkvi, zakaj taki nauki veljajo tudi za vse delavce sploh. Vender pa menim, da spodbudovati bi ne bilo ljudi, da bi na turško hodili, ker najberže ni brez nevarnosti dušnih in telesnih, razun če jih ima mojster v tako posebni oskerbi, kakor, kolikor je znano, ima pošten furlanski mojster svoje furlane v Ljubljani, za ktere ima celo svojo hišo in ojstró na to gleda, da je vse v redu; skupaj hodijo zjutraj na delo, skupaj zvečer domu itd.

Vr.

Razgled po svetu.

Pomilostenje. Svitli cesar je pomilostil vse tiste, ki so bili v tiskarskih zadevah zaperti ali pa v preiskavi, ako niso v kaki drugi kazenski reči zapopadeni. Odkušeni so jim tudi hudi nasledki njih zagrešenja in pa denarne globe, ktere niso še izvršene. V Pragi je izpušenih 13 vrednikov iz jéc.

Gornjo-avstrijski deželni odbor se strašno boji za nove šolske postave. Poslal je do ministerstva nekako noto, polno težke sape in trudnega póta, ki pravi med drugim: „Ces. kralj. vlada si utegne neznanški odgovor na glavo nakopati, ako se dalj mudí vpeljati organizem za nadzorstvo ljudskih šol“ itd. Pomen vsega dolzega tarnanja pa, kakor pravi „Volksfrd.“ je ta: Ljudstvo in učitelji niso zadovoljni z novimi šolskimi postavami: torej le urno šolskih svetovalcev, da jih v kozji rog vženejo! — Med tem pa, ko se „volksbeglikerji“ poté za brezverske šole, žuga tudi protestanska Gustav-Adolfova družba v skrivnem pisanji, da bode odtegnila vso pomoč protestanskim šolam na Avstrijskem, ako se novim postavam podveržejo in postanejo brezverske (konfessionslos).

Z Nemškega naznanuje „Blahovčst“ o protestanški „Gustav-Adolfovi družbi“, ki ima svoje središe na Saksanskem. Središni odbor ima 25 udov, ki stanujejo po raznih mestih. Ta odbor vravnava glavne družbe, ki

jih je 50. Pod vravnavo teh glavnih družb je do 1200 podružnic. Te družbe išejo na vse strani protestanstvu vspéh delati, pot gladiti itd., skerbé za tempeljne, skerbé za otroke, zlasti za učence, naj bolj pa na to grejo, da bi z obilnimi spisi in časniki občinstvo v svoj mlin privabile. Popisuje se tu obširna delavnost te družbe, tam se trosijo lažnjive povesti zoper katoliško cerkev ali tako imenovani „traktetlajni“, celo svoje koledarje imajo. Nekteri spisi se dajejo v 100.000 iztisih. Da s timi pomočki v denaru, pisanji itd. marsikaj škode delajo katoliški cerkvi, je gotovo; vender pa skaženo seme ne more odveč sadú roditi, če tudi osatovega. — Taka marljivost krivovercev pa naj uči pravoverce, da naj delajo na vse strani za resnico, dokler je dan.

Razne novice. Parski kralj se tudi po odstopu kneza Hohenlohe bori zoper Cerkev. Mož zná s svojim mežurkanjem z liberalci res njih žertva biti. — Na Laškem se bojé velikega prekuca, ker po raznih krajih se rogovilstvo zmiraj razodeva. Kralj je sam svoje stiske kriv; zakaj se je vdal framasonom! — Nejevernik Renan, ki so ga razvpivali za „učenega“, je želel postati sodelavec nekega lista, pa ni bil sprejet „zavoljo pomanjkanja učenosti.“ Tako svet in peklenšek plačujeta svoje delavce! Kmali potlej, ko kdo vero zaverže, zaverže tudi svet njega. —

Iz Ljubljane. Liberaluhovski strahovi. „Neue Freie“ je pisala pred nekaj časom: „Pobožna čeda v érnih katoličanov bo novo versko resnico sprejela s spodobnim spoštovanjem; za vse prostomišljake je čisto vnémarna reč, če se papež za nezmotljivega razglasi, ali ne...“ Če je pa to, čimu prostomišljaki tako počenjajo in kričé, kakor bi bili iz uma? „Laibaherica“ že zdaj cvili, kakor bi se ljubljanski grad podiral na njo. Pa še kaj veličanskega! „Liberalna družba“ v Brežicah je v „plenarversammlungi“ resolucijo zoper „infalibilitét na sklep povzdignila! Joj, joj! Zdaj pa že pada šempeterska cerkev v Rimu!! —

Predvčerajšnjim, 27. t. m., so bili prišli v Ljubljano prevzv. gosp. goriški vikši škof Andrej obiskat mil. našega škofa in so se včeraj podali v Gorico. Spremlja jih njih tajnik Msgr. Globočnik. — Mil. škofa celovski in mariborski sta se že vernila v Rim, drugi teden gredó tudi poreški. — Gotovo je, da na vesoljnem zboru pride precej v posvet papeževa nezmotljivost, zoper katero si bojda protestant Beust veliko prizadeva. Kaj njega serbé naše verske reči?... Hohenlohe je šel, — Daru je šel... Do tretjega rado gre.

Duhovske spremembe.

V ljubljanski škofii. Fara Sostro je razpisana 16. apr. Čast. g. Jovan Germ, administrator lokalije v Spodnjem logu, je dobil faro Dragatuš in lokalija Spodnji log je razpisana 20. apr. Č. g. Jožef Zelenec, župnik v Dolih, gre v pokoj in Dole so razpisane 21. apr. — Korarija v Rudolfovem je razp. 21. apr.

Dobrotni darovi.

Za sv. Očeta. Neimenovan 50 kr. Prosi blagoslova za dušno in telesno zdravje. — Z Dražgoš 12 oseb Piju IX, svojemu preljubemu Očetu, 7 gl. — V dober namen trideset dvajset. — V dober namen 1 dvajset. — Neimenovana 1 terdnj. za 2 gl. star. Prosi blagoslova vselej vredno sv. Reš. Telo prejeti in za srečno zadnjo uro. Iz neimenovane roke 1 gl. sr. za srečno popotvanje in za srečno zadnjo uro. — G. F. K. duh. pom. 3 gld. Gospa Š—eva 1 ces. cek. za blagoslov za deržino in za srečno zad. uro. Nektere osebe na Vrabčjem v nadomestnje sv. posta 2 gl. Dobra duša 20 kr. — Neimenovana vdova 1 gl. sr. —

(Drugi darovi prihodujič.)